

UCHWAŁA Nr XXIV – 30.6/19

Senatu

Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

w Lublinie

z dnia 16 października 2019 r.

w sprawie wytycznych dotyczących wymagań w zakresie tworzenia i doskonalenia programów studiów

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 16 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2018 r., poz. 1668 z późn. zm.), dalej zwana „ustawą” oraz § 100 Statutu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej z dnia 29 maja 2019 r., Senat Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie postanawia:

Rozdział I Przepisy ogólne

§ 1

Uchwała określa w szczególności:

- 1) zasady opracowywania programów studiów;
- 2) zasady ubiegania się o uruchomienie nowych kierunków studiów;
- 3) zasady modyfikowania programów studiów.

Rozdział II Programy studiów

§ 2

1. Program studiów przygotowywany jest dla konkretnego kierunku, poziomu i profilu kształcenia.
2. Program studiów dla kierunku, poziomu i profilu określa:
 - 1) formę lub formy studiów, liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS konieczną do ukończenia studiów na danym poziomie;
 - 2) tytuł zawodowy nadawany absolwentom;

- 3) zajęcia lub grupy zajęć, niezależnie od formy ich prowadzenia, wraz z przypisaniem do nich efektów uczenia się i treści programowych zapewniających uzyskanie tych efektów;
 - 4) łączną liczbę godzin zajęć;
 - 5) sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia;
 - 6) łączną liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia;
 - 7) liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejszą niż 5 punktów ECTS – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne;
 - 8) wymiar, zasady i formę odbywania praktyk zawodowych oraz liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach tych praktyk – o ile są przewidywane do realizacji;
 - 9) minimalną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach wykładów ogólnouniwersyteckich, niezwiązanych z kierunkiem studiów;
 - 10) liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z języka obcego zgodnie z zasadami określonymi odrębnym zarządzeniem Rektora;
 - 11) zajęcia z wychowania fizycznego w wymiarze nie mniejszym niż 60 godzin – przy czym zajęciom tym nie przypisuje się punktów ECTS – obowiązkowo w przypadku programie studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich prowadzonych w formie studiów stacjonarnych.
3. Program studiów umożliwia studentowi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, o której mowa w ust. 2 pkt 1, o ile standardy kształcenia dla określonych zawodów wydane na podstawie art. 68 ust. 3 Ustawy nie stanowią inaczej.
 4. Kierunek przyporządkowuje się do co najmniej 1 dyscypliny. W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny, wskazuje się dyscyplinę wiodącą w ramach której będzie uzyskiwana ponad połowa efektów uczenia się. Program studiów dla kierunku przyporządkowanego do więcej niż jednej dyscypliny określa dla każdej z tych dyscyplin procentowy udział liczby punktów ECTS w liczbie punktów ogółem.
 5. Program studiów:
 - 1) o profilu ogólnoakademickim – obejmuje zajęcia związane z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów, w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS, o której mowa w ust. 2 pkt 1, i uwzględnia udział studentów w zajęciach przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności; z zastrzeżeniem, że co najmniej 75% godzin zajęć prowadzonych jest przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w tej Uczelni jako podstawowym miejscu pracy;
 - 2) o profilu praktycznym – obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS, o której mowa w ust. 2 pkt 1,

z zastrzeżeniem, że co najmniej 50% godzin zajęć prowadzonych jest przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy.

6. Studia są prowadzone w formie:
 - 1) studiów stacjonarnych, w ramach których co najmniej połowa punktów ECTS objętych programem studiów jest uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów;
 - 2) studiów niestacjonarnych wskazanych w uchwale senatu, w ramach których mniej niż połowa punktów ECTS objętych programem studiów może być uzyskiwana z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów.
7. Studia stacjonarne pierwszego stopnia trwają co najmniej 6 semestrów, a jeżeli program studiów obejmuje efekty uczenia się umożliwiające uzyskanie kompetencji inżynierskich – co najmniej 7 semestrów. Studia stacjonarne drugiego stopnia trwają od 3 do 5 semestrów. Stacjonarne jednolite studia magisterskie trwają od 9 do 12 semestrów. Studia niestacjonarne mogą trwać dłużej niż odpowiednie studia stacjonarne.
8. Program studiów przewiduje obowiązkowo w przypadku studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich przygotowanie pracy dyplomowej. Złożenie egzaminu dyplomowego jest jednym z warunków ukończenia studiów wyższych.
9. Tryb tworzenia studiów na danym kierunku, poziomie i w profilu określa art. 53 Ustawy oraz art. 206 Ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669, zwanej dalej „*Ustawą wprowadzającą*”).
10. W przypadku studiów przygotowujących do wykonywania zawodu fizjoterapeuty, nauczyciela oraz innych zawodów wskazanych w art. 68 pkt 1. Ustawy program studiów spełnia warunki określone w odpowiednich standardach kształcenia.
11. Program studiów jest udostępniany na stronie internetowej wydziału odpowiedzialnego za realizację procesu kształcenia na danym kierunku studiów.

§ 3

1. Efekty uczenia się stanowią nadrzędny element programów studiów dla każdego kierunku, poziomu i profilu. Formułowane są w trzech kategoriach: wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych.
2. Efekty uczenia się dla danego kierunku studiów określają zasób wiedzy, umiejętności teoretycznych i praktycznych oraz kompetencji społecznych przewidzianych do uzyskania przez studenta w procesie realizacji całego programu studiów.
3. Jeżeli dany kierunek studiów prowadzony jest zarówno w formie stacjonarnej, jak i niestacjonarnej zestaw efektów uczenia się dla obu form kształcenia jest taki sam.
4. Opis zakładanych efektów uczenia się dla kierunku, poziomu i profilu uwzględnia uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia określone w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. *o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji* (Dz. U. z 2017 r. poz. 986 i 1475 oraz z 2018 r. poz. 650 i 1669, zwanej dalej ZRK) oraz charakterystyki drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 tej ustawy dla kwalifikacji

- 1) na poziomie 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji – w przypadku studiów pierwszego stopnia;
 - 2) na poziomie 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji – w przypadku studiów drugiego stopnia i jednolitych magisterskich.
5. Opis zakładanych efektów uczenia się zawiera również efekty w zakresie znajomości języka obcego.
 6. Opis zakładanych efektów uczenia się dla kierunku studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera uwzględnia również pełny zakres efektów dla studiów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ZRK.
 7. W przypadku kierunków, o których mowa w art. 68 ust. 1 Ustawy, efekty uczenia się powinny uwzględniać wymogi wynikające ze standardów kształcenia wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 Ustawy.
 8. Przy definiowaniu efektów uczenia się dla danego kierunku, poziomu i profilu należy mieć na względzie również:
 - 1) konieczność wykazania związku kierunku studiów z misją Uczelni i strategią jej rozwoju;
 - 2) wnioski z analizy zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy oraz z analizy wyników monitoringu karier zawodowych absolwentów;
 - 3) zasoby i możliwości wydziału oraz Uczelni w zakresie realizacji zakładanych efektów uczenia się.
 9. Efekty powinny być określone w sposób umożliwiający sprawdzenie stopnia ich osiągnięcia przez studentów.
 10. Obowiązkiem jednostki realizującej studia na określonym kierunku, poziomie i profilu jest ocena realizacji osiągania efektów uczenia się, a także ich przydatności na rynku pracy. Wnioski z tej oceny uwzględnia się przy doskonaleniu programu studiów.
 11. Warunkiem uzyskania dyplomu ukończenia określonego kierunku studiów na określonym poziomie i profilu jest osiągnięcie wszystkich zaplanowanych dla niego efektów uczenia się.

§ 4

1. Punkty ECTS stanowią miarę średniego nakładu pracy studenta niezbędnego do uzyskania efektów uczenia się.
2. Punkt ECTS odpowiada 25–30 godzinom pracy studenta obejmującej zajęcia organizowane przez Uczelnię oraz jego indywidualną pracę związaną z tymi zajęciami.
3. Jeżeli pozwala na to specyfika kształcenia na studiach na określonym kierunku, część efektów uczenia się objętych programem studiów może być uzyskana w ramach zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość z zastrzeżeniem § 8.
4. Punkty przypisuje się wszystkim elementom programu studiów, z wyłączeniem zajęć z wychowania fizycznego, które prowadzą do uzyskania zakładanych efektów, w tym również praktykom zawodowym.

5. Punkty ECTS przypisuje się zajęciom lub grupom zajęć. Jeśli dany przedmiot trwa dłużej niż jeden semestr, konieczny jest podział ogólnej liczby punktów ECTS przypisanym danym zajęciom na wszystkie semestry.
6. Student uzyskuje punkty ECTS przypisane zajęciom lub grupom zajęć, jeżeli spełni wszystkie, określone w programie studiów wymagania w rezultacie czego otrzyma zaliczenie z danych zajęć lub grupy zajęć.
7. Liczba punktów ECTS nie zależy od oceny, którą otrzymuje student na zaliczenie zajęć lub grupy zajęć.
8. Liczba punktów ECTS wymaganych do ukończenia studiów wynosi odpowiednio:
 - 1) co najmniej 180 punktów ECTS dla studiów pierwszego stopnia – licencjackich,
 - 2) co najmniej 210 punktów ECTS dla studiów pierwszego stopnia – inżynierskich,
 - 3) co najmniej 90 punktów ECTS dla studiów drugiego stopnia,
 - 4) co najmniej 300 punktów ECTS dla jednolitych studiów magisterskich.
9. Liczba punktów ECTS uzyskiwanych w ciągu roku powinna wynosić 60, natomiast w ciągu jednego semestru co najmniej 30. Senat może ustalić, że do zaliczenia semestru wymagana jest mniejsza niż 30 liczba punktów ECTS.

§ 5

1. Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne, przewidziane w programie studiów o profilu praktycznym prowadzone są:
 - 1) w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej;
 - 2) w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów.
2. Wydział może prowadzić studia na kierunku o profilu praktycznym, jeżeli zapewnia studentom tego kierunku możliwość odbycia praktyk zawodowych, łącznie w wymiarze co najmniej trzech miesięcy na studiach drugiego stopnia oraz co najmniej sześciu miesięcy w przypadku studiów pierwszego stopnia i studiów jednolitych magisterskich. Przepisu nie stosuje się do programów studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1. Ustawy.
3. Uczelnia może prowadzić studia dualne, które są studiami o profilu praktycznym prowadzonymi z udziałem pracodawcy. Organizację studiów określa umowa zawarta w formie pisemnej.

§ 6

1. Uczelnia może prowadzić studia wspólne z inną uczelnią, instytutem PAN, instytutem badawczym, instytutem międzynarodowym, zagraniczną uczelnią lub instytucją naukową.
2. Zasady współpracy określa umowa zawarta w formie pisemnej, która w szczególności wskazuje podmiot odpowiedzialny za wprowadzanie danych do systemu, o którym mowa w art. 342 ust. 1 Ustawy, i uprawniony do otrzymania środków finansowych na kształcenie studentów na studiach stacjonarnych prowadzonych wspólnie.
3. Uczelnia może prowadzić studia wspólne, jeżeli:
 - 1) utworzyła studia na podstawie art. 53 ust. 7 Ustawy albo
 - 2) uzyskała pozwolenie na utworzenie studiów – na kierunku, który ma być prowadzony wspólnie.
4. W przypadku prowadzenia studiów wspólnych z zagraniczną uczelnią lub instytucją naukową przez uczelnię, która utworzyła studia na podstawie art. 53 ust. 7 Ustawy, nie

stosuje się przepisów art. 73 ust. 2 oraz przepisów wydanych na podstawie art. 81 w zakresie, o którym mowa w art. 81 pkt 1.

5. Absolwent studiów wspólnych może otrzymać dyplom wspólny, spełniający wymagania określone w przepisach wydanych na podstawie art. 81 Ustawy w zakresie, o którym mowa w art. 81 pkt 9 Ustawy.

§ 7

1. Uczelnia może prowadzić studia we współpracy z organem nadającym uprawnienie do wykonywania zawodu, organem przeprowadzającym postępowanie egzaminacyjne w ramach uzyskiwania uprawnień do wykonywania zawodu, organem samorządu zawodowego, organizacją gospodarczą lub organem rejestrowym.
2. Zasady współpracy przy prowadzeniu studiów określa umowa zawarta w formie pisemnej.
3. Umowa może określać udział podmiotu, o którym mowa w ust. 1, w opracowaniu programu studiów oraz sposób realizacji praktyk zawodowych.

§ 8

1. Zajęcia mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość jeżeli spełniono łącznie następujące wymagania:
 - 1) nauczyciele akademicki i inne osoby prowadzące zajęcia są przygotowani do ich realizacji z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, a realizacja zajęć jest na bieżąco kontrolowana przez wydział odpowiedzialny za prowadzenie kierunku;
 - 2) dostęp do infrastruktury informatycznej i oprogramowania umożliwia synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami a nauczycielami akademickimi i innymi osobami prowadzącymi zajęcia. Na Uczelni wykorzystywana jest w tym celu platforma e-learningowa „Wirtualny Kampus UMCS”;
 - 3) zapewniono materiały dydaktyczne opracowane w formie elektronicznej;
 - 4) studenci mają możliwość osobistych konsultacji z nauczycielami akademickimi i innymi osobami prowadzącymi zajęcia w siedzibie Uczelni lub w jej filii;
 - 5) weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się odbywa się przez bieżącą kontrolę postępów w nauce z tym, że przeprowadzanie zaliczeń i egzaminów kończących określone zajęcia odbywa się w siedzibie Uczelni lub w jej filii;
 - 6) studenci odbyli szkolenia przygotowujące do udziału w tych zajęciach.
2. W przypadku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne metody i techniki kształcenia na odległość mogą być wykorzystywane pomocniczo.
3. W uzasadnionych przypadkach egzaminy kończące określone zajęcia, za zgodą Rektora, mogą odbywać się poza siedzibą Uczelni lub poza jej filią z wykorzystaniem technologii informatycznych zapewniających kontrolę przebiegu egzaminu i jego rejestrację.
4. Liczba punktów ECTS, jaka może być uzyskana w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, nie może być większa niż 50% liczby punktów ECTS, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 1., o ile standardy kształcenia dla określonych zawodów wydane na podstawie art. 68 ust. 3 Ustawy nie stanowią inaczej z zastrzeżeniem § 14.

Rozdział III

Tworzenie nowego kierunku studiów

§ 9

1. W przypadku zamiaru utworzenia nowego kierunku studiów dziekan wydziału po zasięgnięciu opinii kolegium dziekańskiego powołuje zespół programowy i jego przewodniczącego. W skład zespołu wchodzi:
 - 1) nauczyciele akademicy reprezentujący dyscyplinę/dyscypliny, do których przyporządkowany będzie program studiów;
 - 2) co najmniej jeden przedstawiciel studentów danego wydziału wskazany przez właściwy organ Samorządu Studentów; po uruchomieniu kształcenia na nowym kierunku studiów skład zespołu uzupełnia się o przedstawiciela studentów danego kierunku studiów wskazanego przez właściwy organ Samorządu Studentów;
 - 3) w pracach zespołów programowych, zwłaszcza w przypadku kierunków o profilu praktycznym udział biorą także – w roli opiniodawców lub członków zespołu, przedstawiciele pracodawców lub organizacji, instytucji, stowarzyszeń posiadających doświadczenie praktyczne w zakresie nowotworzonego kierunku studiów;
 - 4) w przypadku kierunku studiów planowanego do realizacji przez więcej niż jeden wydział wymagane jest porozumienie podpisane przez dziekanów tych wydziałów na podstawie pozytywnych opinii kolegów dziekańskich, określające zasady udziału każdej z zainteresowanych jednostek w pracach nad przygotowaniem programu studiów oraz w organizacji i prowadzeniu studiów;
2. Po powołaniu zespołu programowego, o którym mowa w ust. 1, dziekan wydziału informuje Rektora, za pośrednictwem Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów, o zamiarze utworzenia nowego kierunku studiów. Rektor informuje o tym zamiarze kolegia dziedzinowe.

§ 10

1. Zespół programowy opracowuje wstępną dokumentację zawierającą następujące elementy:
 - 1) wniosek – **załącznik nr 1**, z zastrzeżeniem § 11 ust. 7, który zawiera:
 - a) ogólną charakterystykę studiów obejmującą:
 - nazwę kierunku, poziom i profil oraz formę lub formy studiów, tytuł zawodowy, koncepcję kształcenia, przyporządkowanie kierunku do dyscypliny lub dyscyplin, do których odnoszą się efekty uczenia się, ze wskazaniem dyscypliny wiodącej;
 - uzasadnienie utworzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu, w tym: wskazanie związku studiów ze strategią Uczelni, potrzeb społeczno-gospodarczych utworzenia studiów oraz zgodności efektów uczenia się z tymi potrzebami;
 - opis cech programu studiów stanowiących o jego atrakcyjności, konkurencyjności i oryginalności, ze wskazaniem potencjalnych konkurentów i cech odróżniających program studiów;
 - opis różnic w stosunku do programów pokrewnych kierunków studiów prowadzonych w UMCS;
 - b) opis prowadzonej działalności naukowej w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów – w przypadku wniosku o utworzenie studiów o profilu ogólnoakademickim;

- c) opis warunków prowadzenia studiów oraz sposobu organizacji i realizacji procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się;
 - d) proponowany limit przyjęć na kierunek studiów oraz zasady rekrutacji dla danego kierunku studiów wraz z ewentualnym opisem oczekiwanych kompetencji od kandydata ubiegającego się o przyjęcia na studia;
 - e) opis perspektyw i planowanych form umiędzynarodowienia projektowanego kierunku;
 - f) opis sposobów monitorowania programu kształcenia i udziału różnych grup interesariuszy, w tym studentów i przedstawicieli otoczenia zewnętrznego w doskonaleniu programu.
- 2) opis efektów uczenia się wg wzoru określonego w **załączniku nr 2**, zaopiniowany przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia;
 - 3) plan studiów według wzoru określonego w **załączniku nr 3**, zaopiniowany przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia;
 - 4) wstępną kalkulację kosztów uruchomienia i prowadzenia kierunku studiów. Kalkulacje kosztów oraz analizę możliwości finansowania studiów opiniowane są pod względem poprawności i wiarygodności przez Kwestora.
2. Przygotowaną dokumentację, o której mowa w ust. 1, opiniuje właściwe kolegium dziekańskie.

§ 11

1. Przygotowaną dokumentację, o której mowa § 10, w wersji elektronicznej oraz w postaci wydruku komputerowego dziekan wydziału, za pośrednictwem Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów, przedstawia Rektorowi UMCS.
2. Przedłożona dokumentacja analizowana jest przez Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów pod kątem kompletności i poprawności formalnej. W przypadku wystąpienia braków lub uchybień formalnych, wniosek nie jest przedstawiany do oceny merytorycznej i podlega zwrotowi w celu uzupełnienia.
3. Po otrzymaniu kompletnej i poprawnej pod względem formalnym dokumentacji dotyczącej uruchomienia nowego kierunku studiów Rektor zasięga opinii właściwego kolegium dziedzinowego i odpowiednich jednostek merytorycznych. Opinia uwzględnia w szczególności następujące aspekty: spójność z misją i strategią UMCS, wyrazistość programu studiów, dostosowanie proponowanego kierunku studiów do potrzeb współczesnego rynku pracy oraz jego miejsca w ramach oferty UMCS. Opinia przekazywana jest dziekanowi wydziału oraz zespołowi programowemu odpowiedzialnemu za przygotowanie nowego kierunku studiów. Zespół programowy zobowiązany jest pisemnie odpowiedzieć na zgłaszane w niej ewentualne uwagi. W razie dalszych wątpliwości następuje spotkanie Prorektora właściwego ds. kształcenia z przedstawicielami zespołu programowego celem przygotowania ostatecznej opinii.
4. Rektor, po otrzymaniu ostatecznej opinii, o której mowa w ust. 4, decyduje o utworzeniu studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu.
5. W przypadku utworzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu Rektor kieruje program studiów przygotowany dla tego kierunku na najbliższe posiedzenie Senatu celem podjęcia stosownej uchwały.

6. W przypadku, gdy utworzenie danego kierunku studiów wymaga uzyskania pozwolenia ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego wniosek powinien być sporządzony zgodnie z wytycznymi, o których mowa w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 81 Ustawy.

§ 12

1. Wnioski o utworzenie nowego kierunku studiów wraz z proponowanym programem studiów, składa się nie później niż do końca stycznia w roku w którym planuje się uruchomienie kształcenia, a zarządzenie Rektora oraz uchwała Senatu, o których mowa w § 11 ust. 4 i 5 powinny zostać wydane nie później niż do dnia 30 kwietnia roku w którym planuje się uruchomienie kształcenia.
2. W przypadku kierunków, których uruchomienie wymaga uzyskania pozwolenia ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego zainteresowane wydziały składają wnioski nie później niż do końca listopada roku poprzedzającego rok, w którym planowane jest uruchomienie kształcenia. Wydział przygotowuje dokumentację niezbędną do wystąpienia z wnioskiem i przekazuje ją Rektorowi za pośrednictwem Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów.

Rozdział IV

Modyfikacja programów studiów dla istniejących kierunków studiów

§ 13

1. Program studiów podlega systematycznej ocenie i doskonaleniu.
2. W celu doskonalenia programu studiów można dokonywać w nim zmian.
3. W trakcie zmian w programie studiów uwzględnia się w szczególności:
 - 1) wnioski z analizy zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy oraz wnioski z analizy wyników monitoringu, o którym mowa w art. 352 ust. 1 Ustawy;
 - 2) propozycje nauczycieli i innych osób prowadzących zajęcia na danym kierunku mające na celu unowocześnienie lub uatrakcyjnienie oferty;
 - 3) wnioski studentów i interesariuszy zewnętrznych;
 - 4) zmieniające się przepisy prawa.
4. Zmiany w programach studiów są wprowadzane z początkiem nowego cyklu kształcenia.
5. W programie studiów utworzonych na podstawie pozwolenia można dokonywać zmian łącznie do 30% ogólnej liczby efektów uczenia się określonych w programie studiów aktualnym na dzień wydania tego pozwolenia.
6. W trakcie cyklu kształcenia w programach studiów mogą być wprowadzane wyłącznie zmiany:
 - 1) w doborze treści kształcenia przekazywanych studentom w ramach zajęć, uwzględniających najnowsze osiągnięcia naukowe, artystyczne lub związane z działalnością zawodową;
 - 2) konieczne do:
 - a) usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych przez Polską Komisję Akredytacyjną,
 - b) dostosowania programu studiów do zmian w przepisach powszechnie obowiązujących.
7. Zmiany w programach studiów opracowuje zespół programowy, a następnie opiniuje Wydziałowy Zespół ds. jakości kształcenia oraz kolegium dziekańskie.

8. Dziekan wydziału, za pośrednictwem Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów, przedstawia Rektorowi UMCS proponowane zmiany w programie studiów w czasie umożliwiającym zachowanie terminów, o których mowa w ust. 9 i 10. Przedłożona dokumentacja analizowana jest przez Pełnomocnika Rektora ds. jakości kształcenia oraz Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów w szczególności pod kątem kompletności i poprawności formalnej. W przypadku wystąpienia braków lub uchybień formalnych, dokumentacja podlega zwrotowi w celu poprawy.
9. Zmiany w programach studiów wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia zatwierdzane są przez Senat w terminie umożliwiającym udostępnianie informacji w tym zakresie w BIP na stronie internetowej Uczelni co najmniej na miesiąc przed rozpoczęciem semestru, którego dotyczą.
10. Zmiany w programie studiów dla nowych cykli kształcenia zatwierdzane są przez Senat do dnia 31 maja. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności w sytuacji zmiany powszechnie obowiązujących przepisów możliwe jest zatwierdzenie programów studiów w terminie późniejszym, jednakże nie później niż do 30 września w przypadku studiów rozpoczynających się od semestru zimowego lub do 31 stycznia w przypadku studiów rozpoczynających się od semestru letniego. Po zatwierdzeniu zmian program studiów jest udostępniany niezwłocznie na stronie internetowej Uczelni.

Rozdział VI

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 14

W przypadku studiów rozpoczętych przed rokiem akademickim 2019/2020, liczba godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, nie może być większa niż 60% ogólnej liczby godzin zajęć dydaktycznych określonych w programach studiów.

§ 15

Traci moc uchwała nr XXIII-11.6/13 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w sprawie wytycznych do projektowania efektów kształcenia, programów kształcenia i planów studiów oraz uruchamiania nowych kierunków studiów oraz uruchamiania nowych kierunków studiów I, II, III stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich (z późn. zm.).

§ 16

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Senatu UMCS
REKTOR

prof. dr hab. **Stanisław Michałowski**